

**Posudek na diplomovou práci Kláry Stojanové
na téma
„Vybrané problémy trestního postihu mladistvých“**

Rozsah diplomové práce: 82 stran vlastního textu

Datum odevzdání práce: 14. 5. 2018

1. Aktuálnost tématu:

Problematika trestní odpovědnosti a sankcionování mladistvých představuje trvale jeden z hlavních úkolů trestní politiky. Jde o téma citlivé, které zejména v otázkách určení dolní věkové hranice trestní odpovědnosti a ukládání efektivních sankcí vyvolává často bouřlivé diskuse mezi odbornou i laickou veřejností. Jeho zkoumání je proto nepochybně společensky potřebné.

2. Náročnost tématu:

Nezbytným předpokladem pro zpracování tématu orientovaného na otázky trestní odpovědnosti a sankcionování mladistvých je důkladné studium trestněprávní materie včetně souvisejících kriminologických aspektů. Diplomantkou zvolené pojetí diplomové práce vyžaduje i patřičnou znalost poznatků z oboru psychologie, zejména psychologie vývojové. Posouzení aktuálního stavu trestního postihu mladistvých není myslitelné bez potřebné orientace v problémech, se kterými se v této oblasti setkává aplikační praxe.

3. Hodnocení práce podle stanovených kritérií:

Cílem práce je provést rozbor vybraných trestněprávních institutů pojících se k postihu mládeže a představit vybrané psychologické aspekty, které jsou pro trestněprávní postih mládeže významné, a poté na podkladě propojení poznatků obou těchto vědních disciplin zhodnotit platnou právní úpravu a předložit návrhy de lege ferenda (srov. str. 1 práce). Takto vymezený cíl práce odpovídá společenské potřebě.

Diplomantkou zvolená systematika práce umožňuje dosáhnout stanoveného cíle. První kapitola, věnovaná právní úpravě trestního postihu mladistvých, vychází z charakteristiky modelů zacházení s delikventní mládeží a principů sankcionování mladistvých pachatelů a poté jsou v ní rozebírány jednotlivé způsoby řešení trestních věcí mladistvých – odklony, hmotněprávní alternativy k potrestání, výchovná, ochranná a trestní opatření. Stranou pozornosti diplomantky nezůstávají ani způsoby reakce státu na čin jinak trestný, jehož se dopustilo dítě mladší patnácti let. Kapitulu uzavírá pojednání o problematice relativní trestní odpovědnosti mladistvého a zobrazení vývoje sankcionování mladistvých pomocí statistických dat. Ve druhé kapitole, orientované na vybrané psychologické aspekty postihu mládeže, je podán přehled vybraných vývojových období jedince akcentující periodizaci vývoje z pohledu kognitivního a psychosociálního a popsán morální vývoj jedince v procesu socializace. Třetí, stěžejní kapitola práce obsahuje hodnocení platné trestněprávní úpravy s ohledem na vybrané psychologické aspekty vývoje jedince spolu s nástinem návrhů de lege ferenda. Předmětem přezkumu v ní jsou zejména věkové hranice trestní odpovědnosti, otázka rozumové a mravní vyspělosti mladistvého, opatření ukládaná dětem mladším patnácti let a sankční opatření ukládaná mladistvým. V závěru lze pak nalézt shrnutí obsahu celé práce.

Po metodologické stránce se práce opírá především o studium širokého okruhu odborné literatury, zahrnujícího i četné publikace zahraniční. Při zpracování některých otázek byly využity také vybrané judikáty a aktuální internetové zdroje. Způsob nakládání s použitými prameny odpovídá stanovené normě.

Po obsahové stránce považuji práci za velmi zajímavou, neboť poskytuje neotřelý pohled na některé otázky trestního postihu mladistvých. Diplomantce se v ní podařilo zúročit poznatky získané soustavným studiem obou oborů – práva a psychologie. Rozbor právních institutů je promyšlený, orientovaný na problematická místa platné právní úpravy a aplikační praxe (viz např. hodnocení probačních programů na str. 26, variability možné reakce na provinění mladistvého na str. 29, povahy výchovných omezení a povinností na str. 30 nebo problematičnosti napomenutí s výstrahou na str. 31 aj.). Hodnotná je zvláště třetí kapitola, v níž diplomantka zdařile posuzuje trestněprávní instituty s využitím poznatků vývojové psychologie. Ocenění zaslouží např. úvahy o zakotvení a rozšíření institutu mladého dospělého na str. 71, upozornění na nelogičnost právní úpravy zajišťující posloupnost užití jednotlivých sankčních opatření vůči mladistvým na str. 76 nebo na „paradox volby“ způsobený příliš širokou škálou způsobů reakce na trestnou činnost mladistvého na str. 77. Souhlasit je třeba s doporučeními diplomantky na zefektivnění probačních programů na str. 78 a násl., naopak poněkud zdrženlivý postoj mám k návrhu diplomantky na vytvoření nového druhu výchovného opatření, které by spočívalo ve sponzoringu mladistvého ze strany jiného, od trestné činnosti upustivšího, resp. napraveného mladistvého (viz str. 79 a násl.).

Práce má výbornou úroveň rovněž po stránce stylistické a gramatické. Plně vyhovující je i její formální úprava.

4. Otázka k obhajobě:

Restorativní justice a možnosti uplatnění jejích jednotlivých druhů a forem v trestním právu mladistvých.

5. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

6. Navržený kvalifikační stupeň: výborně

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.
vedoucí diplomové práce

V Praze dne 14. 6. 2018